

Hukuk Bülteni

Uyuşmazlık Çözümü | Ekim 2025

TÜRKİYE VE FRANSA ARASINDA TEBLİGAT USULÜ

Türkiye ile Fransa arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler uzun yıllara dayanan köklü bir geçmişe sahip olup, iki ülke arasındaki ticaret hacmi her geçen yıl istikrarlı biçimde artış göstermektedir. Ticari faaliyetlerin yoğunlaşması Fransız ve Türk taraflar arasında çeşitli ticari uyuşmazlıklar çıkmasına da zemin hazırlamaktadır. Bu uyuşmazlıkların yargı mercilerine taşınması durumunda ise özellikle taraflardan birinin yurt dışında yerleşik olması nedeniyle yabancı ülkeye tebligat yapılması süreci önem kazanmaktadır. Dolayısıyla, Fransa ile Türkiye arasındaki adli iş birliği çerçevesinde tebligat işlemlerinin usul ve esaslarının incelenmesi, hem ticari uyuşmazlıkların etkin biçimde çözülmesi hem de yargılamaların sağlıklı şekilde yürütülmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

1. Türkiye ve Fransa Arasındaki Tebligat Usulünün Hukuki Çerçevesi

Uluslararası tebligat, öncelikle çok taraflı sözleşmeler ve iki taraflı uluslararası anlaşmalar çerçevesinde düzenlenmektedir. Ancak, tebligat yapılacak ülke ile muhatap ülke arasında bu konuda yürürlükte bir uluslararası sözleşme bulunmadığı durumlarda, ilgili ülkelerin iç hukuk düzenlemeleri uygulama alanı bulmaktadır.

Uluslararası alanda yabancı ülkeye tebligat yapılmasına ilişkin en kapsamlı ve en yaygın şekilde uygulanan düzenleme, 1965 tarihli Hukuki ve Ticari Mevzularda Adli ve Mahkeme Dışı Gayri Adli Evrakın Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesi'dir ("**1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi**"). Günümüzde 80'in üzerinde devletin taraf olduğu bu sözleşmeye Türkiye ve Fransa da taraftır. Dolayısıyla, iki ülke arasında yapılacak tebligatlar, 1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi'nde öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

2. 1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi'nin Öngördüğü Tebligat Usulü

1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi uyarınca, her taraf devlet, uluslararası tebligat süreçlerini yürütmekle görevli bir merkezi makam belirlemekle yükümlüdür. Devletler arasındaki tebligat süreci, bu merkezi makamlar aracılığıyla yürütülmektedir. Türkiye tarafından belirlenen merkezi makam Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü ("**Genel Müdürlük**"), Fransa tarafından belirlenen yetkili merkezi makam ise Adalet Bakanlığı Medeni İşler ve Mühür Dairesi Başkanlığı bünyesindeki Uluslararası Hukuki ve Ticari İstinabe Bürosu'dur ("**İstinabe Bürosu**").

1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi uyarınca "184 numaralı form" kullanılmaktadır. Süreç şöyle işler:

- Türkiye ve Fransa arasında yapılacak tebligatlarda, tebligat yapılmasını talep eden resmi makam, tebliğ edilecek belgeleri 184 numaralı forma ekleyerek Genel Müdürlük'e iletir.
- 1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi'nin 3/2. maddesi gereğince, talepname ve ekindeki tüm belgeler ikişer takım olarak hazırlanmalıdır. Türkiye'den Fransa'ya gönderilecek tebligatlarda, belgelerin iki takım Türkçe ve iki takım Fransızca onaylı tercümesi bulunmalıdır. Örneğin bir duruşma günü tebliğ edilecekse, iki takım Türkçe davetiye, iki takım onaylı Fransızca tercüme davetiye gönderilmelidir.
- Ayrıca, Yurt Dışı Tebligat ve İstinabe Taleplerinde Uyulması Gereken Usul ve Esaslara Dair Tebliğ uyarınca 2025 yılı itibarıyla Fransa'ya yapılması istenen her tebligat için 48,85 avro tutarında bir ödeme yapılması gerekmektedir. Bu tutar her yıl değişmektedir.
- Tebligatı çıkartan merci hazırlanan form, ekleri ve ödeme dekontlarını Genel Müdürlük'e gönderir.
- Genel Müdürlük belgelerin usule uygunluğunu inceler. Belgeler uygun bulunduğu takdirde, evrak seti Fransa'daki İstinabe Bürosu'na iletilir.
- İstinabe Bürosu, tebligatın yapılmasını sağlar ve işlemin tamamlanmasının ardından tebligatın gerçekleştirildiğini veya gerçekleştirilememesinin nedenlerini açıklayan belgeleri Genel Müdürlük'e gönderir.

Bu prosedür genellikle üç ila dört ay arasında sürmektedir.

3. Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

1965 Tarihli Lahey Sözleşmesi ile getirilen merkezî makam sistemi, uluslararası tebligat süreçlerinin basitleştirilmesi, güvence altına alınması ve hızlandırılması açısından önemli bir yenilik olmuştur. Ancak uygulamada, yurt dışına yapılan tebligatların hala oldukça uzun sürdüğü görülmektedir. Tebligat süreci çoğu zaman üç ila dört ay arasında tamamlanmakla birlikte, bazı durumlarda bir yılı bulabilmektedir. Formun eksik doldurulması, ekli belgelerin Sözleşme koşullarını karşılamaması veya tercümelerdeki teknik hatalar nedeniyle taleplerin iade edilmesi söz konusu olabilmektedir. Bu durum, yargılamanın uzamasına ve uyuşmazlığın çözüm

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

sürecinin gecikmesine neden olabilmektedir. Özellikle yurt dışındaki tarafın vekille temsil edilmemesi halinde, her yeni evrakın aynı usule tabi olması süreci daha da uzatabilmektedir.

Uygulamada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, Genel Müdürlük'ün tebligat sürecine ilişkin bilgilendirme ve akıbet sorgularına yönelik uygulamasıdır. Genel Müdürlük, tebligat evrakının gönderilme tarihinden itibaren altı ay geçmeden yapılan akıbet sorgusu taleplerini, acil ve istisnai haller dışında değerlendirmeye almamaktadır.

Son olarak özellikle dava dosyalarında şuna dikkat edilmelidir. Eğer tebligatı yapılacak duruşma gününe üç aydan kısa bir süre kaldıysa Genel Müdürlük belgeleri süre yetersizliği sebebiyle doğrudan iade etmektedir. Bu nedenle karşı tarafa tebliğ edilecek işleme dair bir süre varsa bunun en az üç ay olmasına dikkat edilmelidir.

İLETİŞİM

Av. Begüm Biçer İlikay

bbicer@kolcuoglu.av.tr

Av. Başak Dikici

bdikici@kolcuoglu.av.tr